Moja pedagoška laboratorija

Godina X *Broj 66* *Septembar 2025.*

Stručni bilten OŠ „Jovan Jovanović Zmaj“ Kovin

Fotografija koja oživi: AI animacije u nastavi

Veštačka inteligencija (AI) sve više ulazi u obrazovanje. Nastavnici su već navikli da čuju za „chatbotove“ koji generišu tekstove, alate koji prevode ili prave slike od opisa. Ali jedan poseban oblik primene AI iznenadio je i mnoge odrasle i decu: animacija fotografija.

Dovoljno je postaviti portret, a pred očima korisnika fotografija se pretvara u kratak video – osoba trepće, osmehuje se ili govori. Na društvenim mrežama to izaziva čuđenje: „Kako je moguće da stara crno-bela fotografija gde si kao dete slikan sa štapom i udicom odjednom oživi, pa još i da imaš ulov koji je skoro veći od tebe?“ (Animacija rađena za radionicu pojekta “Moja plava škola”)

Odgovor je jednostavan: radi se o kombinaciji algoritama za prepoznavanje lica i generisanje pokreta, uz ključni element – promt, tj. tekstualno uputstvo koje korisnik upisuje.

Šta su picture-to-video alati?
Picture-to-video (od fotografije do videa) su alati koji kombinuju dve funkcije:
1. Analizu slike – program prepoznaje lice, njegove konture, položaj očiju, usana i glave.
2. Dodavanje pokreta – na osnovu unapred naučenih obrazaca, AI predviđa kako bi lice izgledalo dok govori, smeje se ili pomera glavu.

U praksi, korisnik postavlja fotografiju i piše šta želi da se dogodi. AI zatim generiše kratak video klip u kojem fotografija „izvodi" zadatu radnju.

Tehnička ograničenja
- Video je obično kratak (3–20 sekundi).
- Kvalitet zavisi od rezolucije fotografije.
- Na besplatnim nalozima broj pokušaja je ograničen – tzv. „krediti" se troše i obnavljaju mesečno ili se uopšte ne obnavljaju.
- Većina alata razume najbolje engleski jezik, dok su drugi jezici slabije podržani.

Kako pronaći ovakve alate?
Za nastavnike i učenike koji bi želeli da se oprobaju u animaciji fotografija, dovoljno je da u pretraživač (Google, Bing i dr.) unese ključne reči na engleskom, na primer:
- "picture to video AI"
- "animate photo online"
- "AI talking photo free"

Pretraživač će ponuditi niz servisa, od onih potpuno besplatnih do onih sa probnim periodom ili ograničenim brojem kredita. Nastavnik može sam isprobati više njih i odabrati onaj koji mu najviše odgovara.

Važno je naglasiti da se većina ovih alata stalno menja i usavršava, pa se rezultati mogu razlikovati u zavisnosti od izabranog servisa i trenutnih mogućnosti koje on nudi.

Zašto je promt presudan?
Mnogi zamišljaju da je dovoljno „ubaciti sliku" i da se sve desi automatski. Međutim, ono što AI uradi zavisi isključivo od promta – instrukcije napisane u tekstualnom obliku.

Na primer:
- "Make the person smile and blink." → Osoba će se osmehnuti i trepnuti.
- "Turn head slightly to the left, look at the camera and say hello." → Glava se okreće, oči gledaju u kameru, a usne izgovaraju „hello".

Ako je promt nejasan („neka izgleda lepo"), rezultat će biti slab. Ako je detaljan, AI će pokušati da izvede svaki deo zadatka.

Učenici kroz promte uče da misle jasno, precizno i logično. To je dragocena vežba i za pisano izražavanje, i za engleski jezik, i za razvoj kritičkog mišljenja.

Mini vodič: od jednostavnog ka složenom

Osnovni primeri:
1. Smile and blink. (Neka se nasmeši i trepne.)
2. Turn head slightly to the left. (Okreni glavu blago ulevo.)
3. Look at the camera and wave. (Pogledaj u kameru i mahni.)

Srednje složeni primeri:
4. Introduce yourself as Nikola Tesla and speak for 10 seconds. (Predstavi se kao Nikola Tesla i govori 10 sekundi.)
5. Say one sentence about electricity in a friendly tone. (Reci jednu rečenicu o električnoj energiji prijateljskim tonom.)

Napredni primeri:
6. Give a short motivational message to students about the importance of learning history. (Održi kratku motivacionu poruku učenicima o važnosti učenja istorije.)
7. Speak in Serbian: 'Zdravo, ja sam Vuk Karadžić i želim vam srećan početak časa'. (Govori na srpskom: „Zdravo, ja sam Vuk Karadžić i želim vam srećan početak časa".)

Pedagoški potencijal

1. Istorija i književnost – poznate ličnosti iz udžbenika mogu „oživeti" i same ispričati deo svoje biografije.
2. Jezici – učenici pišu promte na engleskom, ali video može „govoriti" i na srpskom ili nekom stranom jeziku koji uče.
3. Prirodne nauke – naučnik ili izumitelj može pozdraviti razred i najaviti temu časa.
4. Projekti i školske priredbe – animirane fotografije daju moderan, iznenađujući dodatak prezentacijama.

Motivacija i angažovanje učenika

Učenici vole da vide rezultat odmah. Kada njihova instrukcija postane video, to izaziva smeh, pažnju i radoznalost. Time se lakše „uvlače" u nastavnu temu i spremniji su da uče. Uloga nastavnika je da tu radoznalost usmeri u znanje – da zadatak ne bude samo zabava, već i ozbiljan rad.

Etika i bezbednost

Važno je da učenici shvate da je „oživljena" fotografija digitalna simulacija. AI ne zna ništa o osećanjima ili stvarnim osobama – on samo kombinuje obrasce.

Zato je važno:

- Koristiti animacije u obrazovne svrhe, a ne za podsmeh ili manipulaciju.
- Objasniti učenicima kako se prepoznaje da je nešto AI generisano.
- Nikada ne koristiti fotografije osoba bez njihove saglasnosti.

Kroz ovakve razgovore nastavnici istovremeno razvijaju i digitalnu pismenost i etičku svest učenika.

AI animacija fotografija je nova i atraktivna tehnologija, ali njena prava vrednost u nastavi leži u procesu promišljanja i formulisanja promta. Učenici uče da jasno pišu, razumeju ograničenja tehnologije, eksperimentišu i razvijaju kritički odnos prema digitalnom sadržaju.

Za nastavnika, to je dragoceno sredstvo za motivaciju i kreativnost na času; za učenike – šansa da osete da znanje nije statično, već da može doslovno da „oživi“. U pedagoškoj laboratoriji, fotografija koja progovori nije čudo – to je most između tradicije i savremene tehnologije.